

Chương 1

BUỔI SÁNG BẤT THƯỜNG

้าย giờ ba mươi hai phút sáng, một tia nắng rực rõ chui qua cái lỗ nhỏ xíu ở tấm màn mành và rơi vào đúng mũi cậu học sinh lớp 6 Volka Kostylkov. Volka hắt hơi và thức dậy.

Đúng lúc ấy, từ buồng bên vọng đến tiếng nói của mẹ:

- Chẳng cần gì phải vội, anh Alyosha ạ. Cứ để cho con ngủ thêm chút nữa đã. Hôm nay, con nó phải đi thi đấy.

Volka nhăn mặt.

Đến bao giờ mẹ mới thôi gọi nó là “cu con” đây!

- Em nói vớ vẩn gì thế? - Bố đáp lại ở bên kia bức tường ngăn. - Chàng trai của chúng ta đã sắp 13 tuổi rồi. Cứ để cho con nó dậy và giúp thu xếp đồ đạc... Con nó sắp mọc râu đến nơi rồi mà em vẫn cứ “cu con”, “cu con”...

Thu xếp đồ đạc! Làm sao Volka lại có thể quên băng mắt chuyện đó nhỉ!

Volka liền tung chăn và vội vã mặc quần dài. Làm sao lại có thể quên được! Một cái ngày như thế mà lại quên!

Hôm nay, gia đình Kostylkov dọn đến căn nhà mới ở một khu nhà 5 tầng mới xây. Ngay từ hôm trước, gần như tất cả đồ đạc đã được đóng gói, chằng buộc. Mẹ và bà nội đã xếp bát đĩa vào cái chậu tắm mà xưa kia họ đã từng tắm cho bé Volka. Còn bố, sau khi xắn tay áo và ngậm đầy một

mồm đinh nhu ông thợ giày, đã đóng chặt những thùng đựng sách. Sau đó, cả nhà bàn xem nên chất đồ đặc ở đâu để sáng mai đưa ra xe cho tiện. Rồi mọi người uống trà theo kiểu dã chiến, bên chiếc bàn không trải khăn. Cuối cùng, họ quyết định rằng buổi sáng sẽ sáng suốt hơn buổi tối và đi ngủ.

Nói tóm lại, không tài nào hiểu nổi làm sao Volka lại có thể quên mất chuyện sáng hôm nay sẽ dọn đến nhà mới...

Chưa kịp uống xong nước trà thì mấy bác công nhân khuân vác đã bước huỳnh huých vào. Việc đầu tiên là họ mở toang cả hai cánh cửa và hỏi với giọng oang oang:

- Có thể bắt đầu được chưa?

- Xin cứ việc! - Mẹ và bà cùng trả lời một lúc rồi cuống cả lên.

Volka thận trọng khuân cái gối dài và cái tựa lưng ở đivăng ra chiếc xe tải 3 tấn có mui đang đậu ngoài đường.

- Nhà cậu dọn đi à? - Một chú bé hàng xóm hỏi Volka.

- Dọn quá đi chú! - Volka khinh khỉnh trả lời, làm ra vẻ như tuần nào nó cũng dọn nhà và đối với nó chuyện đó chẳng có gì là lạ cả.

Bác quét sân Stepanych bước đến gần, trầm ngâm vấn một điều thuốc và bác bắt chuyện nghiêm chỉnh với Volka như với một người ngang hàng. Chú bé hơi choáng váng vì kiêu hãnh và sung sướng. Nó thu hết can đảm và mời bác Stepanych đến thăm nhà mới của mình. Bác quét sân nói: “Tôi rất lấy làm vui lòng”. Nói tóm lại, cuộc nói chuyện nghiêm chỉnh và tốt đẹp giữa hai người đàn ông đang tiếp diễn thì từ trong căn nhà bỗng vang lên tiếng gọi của mẹ:

- Volka! Volka! ... Thằng cu con khó chịu ấy đã biến đâu mất rồi?

Volka chạy vội vào căn nhà trống rỗng, rộng rãi một cách lạ thường, trong đó nằm bừa bộn tro bụi những mảnh báo cũ và những cái chai đựng thuốc trống không.

- Có thể chứ! - Mẹ nói. - Con bê cái bể nuôi cá trú danh của con đi và trèo ngay lên xe. Con sẽ ngồi ở chiếc đivăng trên ấy và ôm lấy cái bể. Chẳng còn chỗ nào mà để cái bể ấy cả. Nhưng coi chừng, đừng để nước sánh ra đivăng đấy nhé!

Chẳng hiểu tại sao bố mẹ lại cứ cuống lên như thế lúc dọn đến nhà mới.

Chương 2

CÁI BÌNH BÍ MẬT

uối cùng Volka đã thu xếp được một chỗ ngồi tương đối tốt.

Bóng tối lờ mờ mát mẻ và bí ẩn bao trùm trong xe. Nếu nheo mắt lại, có thể tưởng tượng bạn đang đi không phải ở Ngõ Ba Ao nơi bạn đã sống cả đời mình, mà ở một nơi nào đó tại vùng Siberia mênh mông xa lắc, nơi bạn phải chiến đấu khốc liệt với thiên nhiên để xây dựng một nhà máy khổng lồ mới của nền công nghiệp Xô viết. Và dĩ nhiên, Volka Kostylkov sẽ đứng ở hàng đầu những người xuất sắc trên công trường ấy. Nó là người đầu tiên nhảy xuống xe khi đoàn xe tải đến nơi đã định. Nó là người đầu tiên dựng lều bạt của mình và nhường ngay cái lều ấy cho những người bị bệnh dọc đường, còn nó thì vừa nói đùa với các bạn cùng công trường, vừa ngồi sưởi bên đống lửa mà chính nó đã nhóm lên một cách nhanh nhẹn và khéo léo. Còn giữa lúc những cơn băng giá dữ dội hoặc những trận bão tuyết điên cuồng, một người nào đó tính giảm bớt nhịp độ lao động thì người ta sẽ nói ngay với anh ta: “Anh thật đáng xấu hổ! Hãy noi gương đội lao động kiểu mẫu của Vladimir Kostylkov⁽¹⁾...”

Đằng sau chiếc đivable nhô lên cái bàn ăn chổng ngược

1. Tức Volka, gọi nguyên cả tên và họ - N.D.

bốn chân, nó bỗng trở nên hết sức lí thú và khác thường. Trong cái bàn, chiếc xô chất đũi thứ chai lọ kêu loảng xoảng. Chiếc giường mạ kẽn ánh lên mờ mờ ở bên thành thùng xe. Cái thùng tônô cũ kĩ mà bà vẫn thường dùng để muối dưa bắp cải vào mùa đông bỗng có cái vẻ bí ẩn và nghiêm trang đến nỗi Volka chẳng hề ngạc nhiên tí nào, nếu nó biết rằng xưa kia chính nhà triết học Diogenes - người được nói đến trong môn lịch sử Hy Lạp cổ đại - đã từng ở trong một cái thùng như vậy.

Những tia nắng mỏng manh lọt qua các lỗ thủng nhỏ xíu ở thành xe bằng vải bạt. Volka ghé mắt nhìn qua một cái lỗ thủng ấy. Trước mắt nó vùn vụt chạy qua như trên màn ảnh ở rạp chiếu bóng những đường phố vui vẻ và ồn ào; những ngõ hẻm yên tĩnh và râm mát; những quảng trường rộng lớn, trên đó những người đi bộ đi khắp tứ phía. Tiếp theo những người đi bộ là những cửa hiệu với các tủ kính lớn sáng loáng chứa đầy hàng hóa, bên cạnh đó là những người bán và những người mua có vẻ mặt băn khoăn; là những trường học và những sân trường đã thấy nhiều bóng áo trắng và khăn quàng đỏ của các học sinh nôn nóng nhất, thường đến trường rất sớm trong ngày thi; và những nhà hát, những câu lạc bộ, những nhà máy, những tòa nhà đồ sộ tươi màu gạch đỏ đang xây dựng, được ngăn cách với người qua đường bằng những hàng rào ván ghép cao và bằng những vỉa hè lát gỗ hẹp.

Thế rồi chiếc xe tải của Volka từ từ đi ngang qua rạp xiếc, một tòa nhà bí ẩn không cao lắm, có mái vòm hình tròn màu gạch. Trên tường rạp xiếc bây giờ không có những tấm bảng quảng cáo hấp dẫn với hình các con sư tử màu vàng tươi và các cô gái đẹp đứng duyên dáng một chân trên lưng những con ngựa đẹp không thể tả được. Trong dịp hè, đoàn xiếc chuyên đến Công viên Văn hóa và

nghỉ ngơi, biểu diễn trong cái nhà bạt khổng lồ. Cách cái rạp xiếc bỏ trống không xa, chiếc xe tải vượt qua chiếc ôtô buýt màu xanh da trời chở khách tham quan. Ba chục em nhỏ xếp hàng hai, nắm tay nhau đi trên vỉa hè và dōng dạc hát đồng ca, giọng lanh lảnh nhưng chẳng đều: “*Chúng ta đâu cần bờ biển Thổ Nhĩ Kỳ!...*” Có lẽ đây là các em ở vườn trẻ đang dạo chơi trên đại lộ... Trước mắt Volka lại chạy qua những trường học, những hiệu bánh mì, những cửa hàng, những câu lạc bộ, những nhà máy, những rạp chiếu bóng, những thư viện, những khu nhà mới...

Thế rồi chiếc xe tải, xịt khói và thở phì phò mệt mỏi, đã đỗ lại trước cổng khu nhà mới của Volka. Mấy bác công nhân khuân vác khéo léo chuyển đồ đạc vào nhà, rồi lên xe đi.

Sau khi mở một cách vất vả những thùng đựng các thứ đồ cần thiết nhất, bố nói:

- Những thứ còn lại, chúng ta sẽ xếp đặt nốt khi đi làm về.

Và bố đến nhà máy.

Mẹ cùng với bà bắt đầu lấy nồi niêu bát đĩa ra, còn Volka thì quyết định chạy ra sông một lát. Quả là bố đã cấm Volka không được ra sông tắm mà không có bố đi cùng vì sông ở đây rất sâu, nhưng Volka đã nhanh chóng tìm được cách bão chữa cho mình: “Ta cần phải đi tắm để cho đầu óc được thanh thoái. Làm sao ta lại có thể đi thi với cái đầu óc bí rì rì được!”

Thật là lạ, bao giờ Volka cũng biết nghĩ ra cách bão chữa khi cu cậu định làm những việc bị cấm đoán!...

Có một con sông ở gần nhà quả là hết sức tiện lợi. Volka nói với mẹ rằng nó đi ra bờ sông để học bài địa lí, và quả thực nó đã định lật các trang sách giáo khoa chừng mười phút.

Nhưng lúc chạy đến bờ sông, không chậm một phút, Volka đã cởi quần áo và lao xuống nước. Trên bờ sông không có một bóng người. Điều này vừa hay lại vừa dở. Hay vì chăng ai có thể ngăn cản Volka tha hồ vùng vẫy. Dở là vì không ai có dịp thích thú xem nó bơi đẹp, nhẹ nhàng ra sao và đặc biệt nó lặn giỏi như thế nào.

Volka bơi và lặn cho đến khi mệt lả. Bấy giờ, nó quyết định rằng thế là đủ, đã trèo hẳn lên bờ rồi, nhưng nó nghẽn lại và cuối cùng lại lặn thêm một lần nữa, xuống chỗ nước trong veo mát rượi, ánh nắng ban trưa rực rỡ rơi tới tận đáy.

Đúng vào lúc Volka đã tính ngoi lên mặt nước, tay nó bỗng chạm phải một vật gì đó thuôn thuôi ở dưới đáy sông. Volka vớ luôn vật ấy và ngoi lên ở ngay cạnh bờ. Trong tay nó là một cái bình gốm phủ rêu nhầy nhụa, hình thù nom rất lạ. Có lẽ Volka đã mò được một cái bình cổ. Miệng bình được trám chặt bằng một chất nhựa màu xanh lá cây, trên đó có đóng một cái gì trông tựa như dấu ấn.

Volka ước lượng sức nặng của cái bình. Cái bình khá nặng, và Volka đứng ngây người.

Một kho báu! Một kho báu chứa những vật cổ xưa có ý nghĩa lớn lao về mặt khoa học!... Tuyệt quá!

Mặc vội quần áo, Volka lao nhanh về nhà để mở bình ra ở một cái xó vắng vẻ.

Trên đường chạy về nhà, trong đầu Volka đã kịp hình thành một cái tin sáng mai nhất định sẽ xuất hiện trên tất cả các báo. Thậm chí, nó còn nghĩ cho cái tin đó một đầu đề: “*Em thiếu niên tiền phong giúp ích cho khoa học*”. Nội dung tin đó như sau:

“*Hôm qua, em thiếu niên tiền phong Vladimir Kostylkov đã đến đồn công an N. và trao cho người trực ban một kho báu*

gồm những vật hiếm cổ xưa bằng vàng mà em đã tìm thấy dưới đáy sông, tại một nơi rất sâu. Kho báu đã được các đồng chí công an chuyển cho Viện Bảo tàng Lịch sử. Theo những nguồn tin đáng tin cậy, Vladimir Kostylkov là một tay lận tài ba”.

Lén qua nhà bếp, nơi mẹ đang chuẩn bị bữa ăn trưa, Volka lao vào phòng nhanh đến nỗi suýt nữa thì gãy cả chân: nó vấp phải cây đèn chùm chưa kịp treo lên. Đó là cây đèn chùm trú danh của bà. Xưa kia, từ hồi trước cách mạng, ông nội quá cố đã tự tay sửa chiếc đèn dầu thành cây đèn chùm. Đó là vật kỉ niệm của ông mà không bao giờ bà rời xa. Vì treo nó ở phòng ăn không được đẹp lắm nên mới dự định treo nó ở chính cái phòng mà Volka vừa lén vào. Một cái móc sắt to tướng đã được đóng trên trần để treo cây đèn chùm đó.

Vừa xoa chỗ đau gối bị bầm, Volka vừa khóa trái cửa lại. Sau đó, nó móc trong túi ra một con dao nhíp và run run vì hồi hộp, nó cạy cái dấu ấn ở miệng bình.

Đúng lúc ấy, cả căn phòng bỗng mịt mù khói đèn hăng hắc, rồi một cái gì đó tựa một vụ nổ không phát ra tiếng đập tung Volka lên trần nhà và nó bị mắc quần vào đúng cái móc định dùng để treo cây đèn chùm của bà nội.

Chương 3

ÔNG GIÀ KHOTTABYCH

Trong lúc Volka đu đưa trên cái móc, cố tìm hiểu xem chuyện gì đã xảy ra, thì đám khói tan đi đôi chút và Volka bỗng phát hiện ra rằng ở trong phòng, ngoài nó ra, còn có một người nữa. Đó là một ông già nhỏ nhặt, gầy nhom, nước da ngăm ngăm, râu dài đến tận thắt lưng, đầu đội một cái khăn xếp rất đẹp, mặc chiếc áo dài len mỏng màu trắng (trên áo có thêu những đường chỉ bằng vàng, bằng bạc rất sang trọng) và chiếc quần lụa ống rộng trắng tinh, đi đôi giày da dê thuộc màu hồng nhạt có mũi vểnh cao.

- Hắt xì! - Ông già hắt hơi đến váng óc và phủ phục. - Xin chào cậu, hối cậu thiếu niên xinh đẹp và thông minh!

Volka nheo mắt rồi lại mở mắt ra: không, ông già lạ lùng ấy quả thật không phải do Volka tưởng tượng ra. Đấy, ông ta vẫn còn quỳ, vừa xoa xoa hai bàn tay khô khốc, vừa trổ cặp mắt thông minh và tinh anh, không phải của một người già, để nhìn các thứ đồ đặc trong phòng của Volka, dường như đấy là những thứ kì quan nào đó.

- Ông từ đâu đến vậy? - Volka thận trọng hỏi, nó vẫn đu đưa chậm chạp ở tít trần nhà như một con lắc. - Ông... ông từ nhóm nghệ thuật nghiệp dư đến phải không ạ?

- Ô không, hối ông chủ trẻ tuổi của ta! - Ông già trả lời một cách cầu kì, vẫn tiếp tục quỳ ở cái tư thế bất tiện và

hắt hơi dữ dội. - Ta không phải đến từ nước “Nghệ thuật nghiệp dư” mà ta chưa hề biết. Ta chui ra từ chính cái bình đắng nguyên rủa ba lần này.

Nói chưa dứt lời, ông già đứng phắt dậy, lao ngay đến cái bình đang nằm lăn lóc ở gần đó và vẩn bốc ra một làn khói nhỏ, rồi ông ta giận giữ, giẫm đạp nó cho tới lúc nó biến thành một lớp mảnh vụn phẳng lì. Sau đó, ông già rút một sợi râu kêu đánh “tưng”, ngắt sợi râu ấy ra, thế là những mảnh bình bùng lên một ngọn lửa xanh kì lạ. Chỉ trong khoảnh khắc, chỗ mảnh vụn đó đã cháy sạch, không để lại chút dấu vết nào.

Nhưng Volka vẫn còn nghi ngờ.

- Làm sao lại có chuyện ấy được?... - Nó kéo dài giọng. - Cái bình bé thế kia, còn ông thì... khá lớn.

- Mày không tin hả, hối cái thằng đê tiện kia! - Ông già quát lên với vẻ hung dữ, nhưng liền tự chủ được, lại quỳ ngay xuống và đập trán xuống sàn nhà mạnh tới mức nước trong bể nuôi cá sóng sánh rõ rệt và những con cá nhỏ đang ngủ hoảng sợ bơi tới bơi lui. - Xin hãy tha lỗi cho ta, hối vị cứu tinh trẻ tuổi của ta, nhưng ta vốn không quen để cho người khác nghi ngờ những điều ta nói. Hối cậu thiếu niên may mắn nhất trong tất cả các cậu thiếu niên, cậu nên biết rằng ta không phải ai khác, mà là một vị *genie* hùng mạnh, tiếng tăm vang lừng khắp thế gian, tên là Hassan Abdurrahman *ibn Khottab*, tức là con trai của Khottab.

Mọi chuyện lí thú đến nỗi Volka thậm chí quên mất cả việc nó đang bị treo toòng teng ở cái móc đèn trên trần nhà.

- *Gin*? - Volka hỏi. - *Gin* hình như là một thứ rượu Mỹ⁽¹⁾ phải không ạ?

1. Theo tiếng Ả Rập, “*genie*” là một vị thần, nhưng Volka lại tưởng lầm là rượu “*gin*”, một loại rượu đỗ tùng phổ biến ở Tây Âu và Mỹ - N.D.